

IRMAK DALGIÇ
Araba mekanları
yayalar tarafından
işgal edilirse

4

EZGİ ACAR
Geçmişin izleri,
bugünün krizleri:
Meydanların
dönüşümü

7

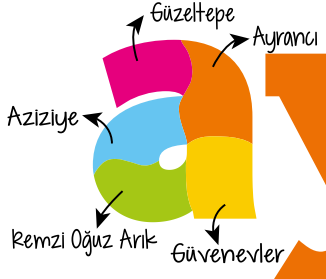
**RAMAZAN
TOPOĞLU**
Ayrancı'da
yaşamın
keyfeker
hüzünleri

12

**C. MİRZANLI
YILMAZ**
Bir polisiye
yolculuk:
Ankara canavarı

14

ayrancı

herkesin bir komşuya ihtiyacı var

gazetesi

AYLIK
AYRANCI SEMT GAZETESİ
MART 2025 SAYI:36
ÜCRETSİZDİR

Elçilik taşındı, Ayrancı girişindeki binası satıldı

ABD'nin eski büyükelçiliği ne olacak?

EZGİ ACAR

ABD Büyükelçiliği'nin 1957'de taşındığı Atatürk Bulvarı'nın Ayrancı girişindeki 23 dönümlük 3. derece SİT statüsündeki büyükelçilik alanı ve tarihi bina Trabzonlu Aşhan Yemek tarafından satın alındı. Çok katlı otel olacağı konuşulan arsanın yeni sahipleri "**Ankara'nın kent dinamikleri ile istişare edip, Ankara'ya yakışan bir projeyi hayata geçireceğiz**" diyor. **8**

İflah olmaz bir Ankaralının ilk kitabı üzerine...

Can Öktemer: Ama ben Ankara'yı hep sevdim

ÖZLEM ÖZMEN

Ankara'nın çimentosunda ne var? Alışkanlıklar ve rutinler var. Bunlar büyük kentlerde zor bulunan özellikler. Keşmekeştir aslında metropoller ve insanlar birbirinden uzaktır ama Ankara, yarı metropol yarı taşra gibi davrandığı için harcında karşılaşmalar, alışkanlıklar, hayatı küçültmek, mahallede gibi davranmak var. **2**

Bir Hoşdere hayali

SERCAN SEVGİLİ

Son zamanlarda artık kaybolmuş bu dereler için iki farklı görüşün öne çıkıyor. Bir kesim bu derelerin ıslah edilmesini ve artık hak ettikleri yeryüzünde özgür olarak akması gerektiğini savunuyor. Diğer bir kesim ise derelerin kapatılmadan önce yaşanan sel ve taşkın olaylarının tekrardan yaşanabileceğini düşünüyor. Ben, derelerin özgürce akması gerektiğini savunan taraftayım. **5**

Açık alanların korunmasının
işbirliği içinde ve komşuluk
ölçeğinde gerçekleştirilmesi
KENT HAKKIDIR

Fotoğraf: Büşra Bozdemir

İflah olmaz bir Ankaralının ilk kitabı üzerine...

Can Öktemer: Ama ben Ankara'yı hep sevdim

GÖLGELER

ÖZLEM
ÖZMEN

@OzlemmOzmenn

Ankara'nın çimentosunda alışkanlıklar ve rutinler var. Bunlar büyük kentlerde zor bulunan özellikler. Keşmekeştir aslında metropoller ve insanlar birbirinden uzaktır ama Ankara, yarı metropol yarı taşra gibi davrandığı için harcında karşılaşmalar, alışkanlıklar, hayatı küçültmek, mahallede gibi davranmak var.

Can Öktemer ile Ankara'nın gizli başrolde olduğu ilk romanı *"Hayat, Evren ve Sezen Hakkında"* üzerine Ayrancım Gazetesi için söyleştik. Sadece ilk romanı ile değil iflah olmaz bir Ankaralı olarak bugüne dek yazdıkları, yaptıkları, yürüyüş rotaları, kente dair yazıları, flanörlüğü ile Ayrancı'ya, Ankara'ya ve hayata edebiyatın izleğinden bakan Can Öktemer ile Cemal Süreya Parkı'nda bir araya geldik. Yürüyerek kamusal alanlara, açık havaya, gökyüzüne, toprağa, mahallemize karışarak yaptığımız bu söyleşiyi gazete okurlarımız için kent ve edebiyatın penceresini araladık.

"Ama ben Ankara'yı hep sevdim."

Kitabınızda geçen bu cümle ile başlayalım ve soralım. Ankara sizin eviniz mi yuvarınız mı? Neden?

Evim diyebilirim. Sembolik olarak en rahat ettiğin, dönmek istediğin bir anakara gibi düşünürsek evi, ne zaman bir yere gitsem dönmek istediğim için rahat ettiğim bir yer olarak Ankara'ya evim diyebilirim.

Ankara'nın çimentosunda rutinler var

"Şehrin çimentosuna karıştım" diyorsunuz.

Bu kentte, özelinde Çankaya, detayında Ayrancı'da hayata ve evrene nasıl karıştınız? Ne var Ankara'nın harcında?

Kitaptaki bu söz, karakterlerden Pena Yavuz'un mağlubiyet hissiyle de söylediği

sözdü. *"Benden bir şey olmayacak, ben yenildim zamana sen git"* diyerek Cem Taner'e tavsiyede bulunuyordu. Hayat, Evren ve Ayrancı diye bağlarsak; savaşlar, pandemi ve türlü siyasi, ekonomik krizlerin ortasında dünya ahvalinin küçük bir semtten nasıl görüldüğünün, karakterler üzerindeki etkisinin hikayesiyle yola çıkmıştım. Kitabın ismini de Douglas Adams'a selam göndererek, saçmalıklar ve anlamsızlıklar üzerinde inşa olan modern hayatın gündelik hayatımıza yansımalarıyla dalga geçmek için seçmişim.

Ankara'nın çimentosunda ne var?

Alışkanlıklar ve rutinler var. Bunlar büyük kentlerde zor bulunan özellikler. Keşmekeştir aslında metropoller ve insanlar birbirinden uzaktır ama *Ankara, yarı metropol yarı taşra gibi davrandığı için* harcında karşılaşmalar, alışkanlıklar, hayatı küçültmek, mahallede gibi davranmak var. Eşinizle dostunuzla tesadüfen plansız programsız karşılaşma ihtimali sunan bir kent. İstanbul'da bunu yapabilmek zor. Herkes herkesle bir yerden tanışık gibi olunca da insan ilişkilerindeki bağlar sağlam olabiliyor. Harcı sağlam.

Bavulunda sıklıkla sıkıntı taşıyan biriyim

Ortaçgil şarkısındaki gibi "Bir Eylül Akşamı" başlayan roman yazarlığınızda "İnsanların yanında evimi, evimde insanları

özlüyorum" diyorsunuz. "Bavulunda sıkıntı taşıyan adam" olarak mı yazdınız bu romanı?

Bavulunda sıklıkla sıkıntı taşıyan biri sayılabirim. Ankara'dan ara ara sıkılıyorum herkes gibi. Özellikle pandemi döneminde eve kapandığımız zaman özellikle artık yaşanmaz hale geldi. Ankara vaatkarlığını yitirmişti. Arada sırada bir şehri aniden nedensizce terk edip geri gelmek gerekiyor bence; nefes almak için.

Bir de neredeyse gün be gün artan 15 yıllık siyasi baskının da bir yabancılaştırma etkisi var hiç şüphesiz. Tansiyonu yüksek siyasi atmosfer, derinleşen ekonomik kriz, kamusal alandaki ifade özgürlüğün daraldığı bir dönemden geçiyoruz. Bu vaziyet insanları mekânla, yaşadığı yerle yabancılaştırdı. Herkes bir elinde bavul diğerinde pasaport önünde atlas gidilecek yer arıyor. İşin ironisi gitmek istediğimiz yerlerdeki insanlar da kendilerine başka yerler arıyor. Mevcut müesses nizam koltuklarımızın altına çivi koydu. Şu an evimiz neresi bilmiyoruz. Ankara özelinde konuşacak olursak, etrafımdaki birçok kişi taşındı, yurt dışına gitti, veda etti.

Belirli yaş bariyerini aştığımızda hayatınızda yapabileceğiniz ani dönüşler, alacağınız virajlar zorlaşıyor. Böyle durumlarda bir karar vermek gerekiyor galiba. Ankara'da yaşamaya tamam demek de bunlardan biri. Tüm lanet

durumlara, sinir bozucu olaylara rağmen, eşin, dostun, alışkanlıkların hatırına şerefli mağlubiyeti kabul ederek devam etmek de bir tercih. Romanda tüm bu yaşadıklarımızı, yabancılaşmaları roman içine katmaya çalıştım; kaybolma anını ruhsal olarak iyisiyle kötüsüyle bu yaşadığım yeri kabul edip devam etmeye karar bir kahramanın portresi bir anlamda. Karakterin tercihi mağlubiyet midir kazanmak mıdır bilemem tabii ama hayatla bir yerde sulh içinde olmak lazım çünkü her şeye rağmen **“gelecek uzun sürer”**

Romanınız “Yerdeki kelimelere basmamaya dikkat ederek” “kendi zaman dilimine bıraktığımız kalabalıklar” arasında “düşünerek yürürken” mi? Yoksa edebi anlatılar için söylenegeldiği üzere, bir şehre bir “adam” gelince ya da bir “kadın” evden çıkınca mı başladı?

Her gün yazan birisi değilim. Çok düşünüyorum, uzun uzun yürüyorum yazmaya başlamadan önce, sonra eve gelip kapanıp topladıklarımı yazmaya başlıyorum. Kelimelerin asfalta düşmesi hikayesi Cebeci'deydi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin önden gidip biraz sağa döndüğünüz zaman bir taraf askeri taraf bir taraf hastane bir tarafta öğrenciler aynı yerde ve zamanda. Dolayısıyla o kadar kozmopolit insanlar o sırada oradan öyle telaşa gidiyorlar ki hepsi ayrı ayrı konuşuyor, söylüyor. Bağıra çağırıp konuşuyorlar işte askerler, öğrenciler, insanlar. İnanılmaz kelime baloncukları oluşuyor.

“Hayat, Evren ve Sezen hakkında” kitabınızın ana karakteri Ankara mı yoksa herkesin Sezen Aksu zannettiği Sezen mi?

İkisi birden diyebilirim. Açıkçası Ankara biraz daha gizli başrol, Sezen de hikayenin ana dönüştürücüsü. James Joyce'un Dublin'i çok sevdiği için sürgündeyken yazdığı Ulysess'ten ilham aldım. Hakikaten Dublin'e aşkla yazılan bir romanda tüm sandalyeleri, kokuları, yemekleriyle capcanlı bir kent var, hayat var. Mesela romandaki “dandirik” bir limon kolonyacısı şimdilerde Dublin'de turistik seyahatlerin uğrak mekânı olmuş durumda. Romanımda, Sezen dönüştürücü karakter olarak ise kitabın ikinci bölümünde sahnede. En nihayetinde **“Bir şehri sevmek aşka sebep aramaksa”** Sezen de Cem Taner için bu sözü gerçek kılıyor.

Roman iki bölümden oluşuyor ve ikinci bölümde sahneye tüm ışıyla Sezen giriyor. Bir şehir, “aşk”la mı anlam kazanıyor? Kentin sokakları, merdivenleri, köşeleri, meydanları, parkları ve kuğuları aşkla mı direniyor tükeniş ve yok oluşa?

Yüzde yüz ben de böyle düşünürüm. Bence, yolu tek başına yürümekle birisiyle yürümek arasında fark var. O yüzden kitap iki bölümden oluşuyor. Birlikte yürümek de yaşama meydan okumak da iki kişiyle mümkün olabiliyor. İnsanı hayatın içinde hissettirecek anlar, durumlar vardır. Birine aşık olmak da böyle bir şey. Hayattayım, yaşıyorum hissi verdirebilir hakiki bir aşk hali. Sokakların, mekânların,

kaldırım taşların anlam kazanabilmesi bazen birine ihtiyaç duyabilirsiniz. İçinden çıkmak istemeyeceğiniz bir karenin içinden dünyaya bakmak; bu da bir şey çoğu zaman da çok şey demek.

Yol hikayesi gibi ama uzak mesafe değil

Denizi olmayan bir kentte rota nasıl mümkün ise... Belki şehre “deniz” gelir diyerek bağlayalım mı?

Bir arkadaşım demişti kitabım için bir yol hikayesi gibi ama uzak mesafe değil. **“Kahramanın Sonsuz Yolcuğu”** kitabı yazıyla hemhal olan herkese önerilir. Campbell'in kitabında biliyorsunuz küçük bir yerde yaşayan maceraya atılma konusunda gönülsüz bir kahraman vardır; bilge birisi gelir ve onu bir maceraya davet eder, küçük hayatlardan büyük maceralara atılırlar ve sonunda olgunlaşıp başka forma dönüşürler. Benim karakterim de işte küçük bir yerden başlayıp olağanüstü büyük hayatlar yaşamasa bile dönüşüm yaşayarak bir olgunluk seviyesine geliyor. İşte biraz o Sezen'in varlığıyla olabilecek bir durum, sembolik bir rota arayacaksak? Sezen ile beraber, en azından sisleri kaldıracak bir hat ve rota olabilir diye düşünüyorum.

Plakçı Kamil'den Pena Yavuz'a, Ankara İletişim İguana'sından Kıtır'a, Cebeci'den Meneviş Sokak'a, Tunalı Hilmi'den Kuğulu Park'a, insanlar kadar mekânların da özgünlüğüyle yaşatıldığı bir Ankara anlatısı diyebilir miyiz?

Evet bu roman bir Ankara anlatısıdır. Karnaval gibi ortam yaratayım, endemik, az bulunan tipleri ortaya çıkarayım istedim. Örneğin takıntılı plakçı karakter, Pena Yavuz, arada anlatıya girip çıkan Leonard Cohen gibi az bulunan tipler bu yönüyle endemiktir. Ankara gibi kasvetli, gri gibi görünen, memur kenti olmasıyla dalga geçilen bir yerde böyle insanların da olduğunu göstermek istedim. Güzel manzara aldatıcıdır önemli olan o manzarada kimlerin olduğudur bence.

Pena Yavuz gibi karakterler kolay kolay her yerde karşınıza çıkacak insanlar değil. Yaptıkları işlere ve rutinlere takıntılık seviyesinde bağlılar ve bundan asla sıkılmıyorlar, her gün aynı hayatı yaşıyorlar bu bana çok ilginç geliyor.

Ankara'da kalanlar, sevdiği için kalıyor

Müdavimlik kültürünün adresi midir Ankara?

Alışkanlıklara çok bağlı Ankara'daki insanlar. Özellikle böyle küçük mahallelerde, Ayrancı gibi bir yerdeyseniz aynı çeperde, güneşin etrafında döngü gibi aslında bir yılı tamamlıyor insanlar. Aidiyet hissetmenin enerjisi elbette var. Burada kalan sevdiği için kalıyor aslında; Ankara bir tercih meselesi. Bence diğer şehirlerle burayı ayıran nokta tam da bu. Mesela İstanbul'a maddi imkanlar için gidenler, İzmir'e ben denizi özlüyorum dayanamıyorum diye gidenler oluyor. Buradan gidenler oluyor ama burada iyisiyle kötüsüyle nefret ettiğin şeylere rağmen inatla sevdiğin için kalıyorsun.

“İnsan bazen bir şehri aniden terk etmek

isteyebilir.” Aniden terk etme isteğini ne zaman uyandırır Ankara? O isteğe rağmen dönüp geleceğimize dair duyduğumuz güvenin adresi bir yuva mıdır yoksa?

Kentin rutinlerinin, tekrarlarının vaatkarlığını yitirdiği anlarda terk etme isteği gelebilir. En azından benim için öyle. Şehri terk etmeyle, gitme isteğiyle ilgili kitaptaki bir bölüm vardı; barın içindeki bir yazıhane bölümü... Yaşanmış bir olaydan ilham alarak yazmıştım o bölümü. Halen de gitmekten çok hoşlandığım bir barın içinde bir zamanlar otobüs yazıhanesi vardı. Barda oturup bir şeyler içiyorsunuz, arada insanlar geliyor ve ve asla bara oturmak gibi bir dertleri yok, bir yere gitmek için, barın içine içeri girip Afyon'a, Kayseri'ye bilet alıp tekrar dışarı çıkıyor. Bilet almak gidebilmek için barın içine girmek zorundasın. Metaforik olarak gitme isteğiyle ilintili... O an sıkılma hasıl olduysa arkada yazıhane var yazıhanede bilet kesiliyor, hafif çakırkeyif olununca gözümü açtım Bozburun'dayım denilebilir mi düşündüm.

“Neden eve dönmekten ibarettir hayat?” diye bir sorgulama vardı kitapta. Bu bağlamda eve dönüş ve gidişle, yollarla mı ilgili yeni çalışmanız?

Eve dönmekle ilgili çok düşünüyorum. Ben çok az hareket eden birisiyim ama arkadaşlarım başka ülkeye gitmek durumunda kaldılar, deneyimleri sürekli yer değiştirme, sürekli ev değiştirme, sürekli bir yerden bir yere gitme. Onlarla konuştuğu zaman da evi arıyorlar. Belki de aradığımız bizim evimiz, coğrafi bir yer değil belki; topografyayı aşan bir şeyi arıyoruz aslında, böyle bir koltuk belki rahat bir koltuk **“oh, dünya varmış”** diyebileceğim. Dışarıda zaten çok rahatsız edici olabiliyor hayat. Burada da kafanın üstünden helikopterler geçiyor çok gürültülü bir yer Evin bir sığınak olduğunu bilmek ama hayatın sokakta aktığını hissederek yaşamak gerekiyor bence.

Ankara'da kabullenmesi en zor olan uğurlamaktır

Ankara'da kabullenmesi en zor olan nedir? Kitapta da izi sürüldüğü üzere gitmek mi, kalmak mı, uğurlamak mı?

Ben uğurlamak derim. Ankara zaten hepimiz gibi tarihi de kaderi de böyle. Kalmak isteyen hakikaten kalıyor ama burası öğrencisinin çalışanlarının dışarıdan geldiği, bir süre sonra döndüğü, bu çerçevede uğurlayan da bir yerdir. Hep de uğurlarız biz. Ama kalan da sonuna kadar kalır.

Son olarak “Yeni yerler keşfetmek için “bırakmak ve ayrılmak mı? Ayrancımızın “mutlu sakinleri olarak kalalım mı?”

Ayrancı'ya akın olmasın, bu haliyle kalsın diye mi çalışalım?

Bence böyle kalınsın. Hatta herkes gelmesin diye evler eski ısınma problem var, apartmanlar asansörsüz, binalar eski filan denebilir. Semt havası Ayrancı'da hala bozulmadı, evler güzel, yaşanabilir yer. Hep cazip Ayrancı, merkezi bir yerde... O yüzden insanlar kendisine karşı boş değiller.

Sokaklar Dönüşüyor' projesi kapsamında Türkiye'nin en kalabalık okulu olan Leyla Bayram İlköğretim Okulu'nu çevreleyen atıl otopark güvenli bir oyun alanına dönüştürüldü.

Taktiksel şehircilik, mahalle yapılaşmalarında uzun vadedeki değişimi hızlandırmak için kısa vadede düşük maliyetli, küçük müdahaleler kullanan ve vatandaş öncülüğünde gerçekleştirilen bir yaklaşımdır. Bu küçük müdahale sokak zeminine boyayla oyun alanı yapmak bile olabilir. Aslında bir yere tabure koyarsınız ve orası kamusal bir alan olur.

Araba mekanları yayalar tarafından işgal edilirse...

SEMT HÂLİ

IRMAK DALGIÇ
@irmkdilgc

Kentsel yaşam kalitesi, kentsel sorunların artmasıyla ters orantılı olarak düşüşe geçmiştir. Nüfus ve araç sayısı arttıkça, yaya alanları, park ve bahçeler azalmaya başlamıştır. Kentleşmenin beraberinde getirdiği sorunlara yaratıcı çözümler üretmek artık zorunludur. Özellikle yerel yönetimlerin sivil toplum örgütleriyle işbirliği içinde yaptığı çalışmalar kentsel çözümlere örnektir. Bu çalışmalardan biri "**Ekim ayında, 'Sokaklar Dönüşüyor' projesi kapsamında Global Designing Cities Initiative ve SUPERPOOL danışmanlığında, Avcılar Belediyesi ve Marmara Belediyeler Birliği ile gerçekleştirdiğimiz ilk projemizde, Türkiye'nin en kalabalık okulu olan Leyla Bayram İlköğretim Okulu'nu çevreleyen atıl otoparkı güvenli ve eğlenceli bir oyun alanına dönüştürdük!**" şeklinde duyuruldu. Biz de bu çalışmanın tasarımcısı ve uygulayıcı **Tabure Kentsel Tasarım Stüdyosu** (KTS) tanışma fırsatı bulduk. Tabure KTS bir tasarım ekibi hepsi mimar olan **Fatih Kala**, **Zeynep Aybala Tümer** ve **Mervan Önen**'den oluşan yeni bir ekip ve birlikte kent için oldukça anlamlı ve motive edici bir işe imza atıyorlar. Biz de **Fatih Kala** ile röportaj yaparak Tabure KTS ve projenin detaylarını sizlerle paylaşmak istedik.

Sokaklar Dönüşüyor Projesi, Marmara Belediyeler Birliği çatısı altında yürütülen birkaç projeden biri. Avcılar Belediyesi de bu projeyi uygulayan belediyelerden biri olarak tasarım ekibine ihtiyaç duyuyor ve böylece Ekip projeye dahil oluyor.

Çalışmalarını **taktiksel kentleşme**

yöntemiyle yaptığını söyleyen Tabure KTS, taktiksel kentleşmeyi; *düşük bütçeli, boyaların kullanıldığı bu sayede araba mekanlarının yaya mekanlarına dönüştürüldüğü bir yöntem* olarak anlatıyor.

Taktiksel kentleşmenin başlangıcı araba odaklı kentlerde yayaların kendi isyanından dolayı ortaya çıkan, yere boyayla bir yaya geçidi çizip orada bir yaya geçidi oluşturup araba mekanlarının yayalar tarafından işgal edilmesi gibi bir süreçten doğuyor. Zamanla farklı kuruluşlar bununla ilgileniyor, bunda bir potansiyel görüp yaya mekanlarını nasıl arttırabiliriz üzerine daha organize olmuş bir hale büründürüyor. Her ne kadar alışılmış hali bir belediye ile yapılmıyor olsa da Avcılar Belediyesi, bu çalışmayı yapmayı tercih etmiş belediyelerden biri.

Fatih Kala süreci şöyle anlatıyor: "Yapılan proje aslında iki basamaklı oluyor. Bu prova projesiydi. Önce belediye bu alanlarda veri tutuyor. O yerden geçen yaya sayısı, araba sayısı, ihtiyaç duyulan hizmetler belirleniyor. Sonra biz boyalarla ve elimizdeki malzemelerle bir şey satın almaya ihtiyaç olmadan orayı bir yaya bölgesi yapıyoruz. Daha sonra belediye devreye giriyor. Boyanan yeri mesela zemini yükseltiyor ve parke taşları geliyor. Duba koyulan yerlere delinatör yerleştirerek orayı kalıcı hale getiriyor."

Mike Lydon tarafından uzun vadeli fayda için kısa vadeli aksiyon şeklinde tanımlanan taktiksel kentleşmenin daha resmi bir tanımı: "*taktiksel şehircilik, mahalle yapılaşmalarında uzun vadeli değişimi hızlandırmak için kısa vadeli, düşük maliyetli ve ölçeklenebilir müdahaleler kullanan ve şehir, organizasyon ve/veya vatandaş öncülüğünde gerçekleştirilen bir yaklaşımdır*" şeklinde yapıyor.

Maliyeti düşük yoruculuğu az olan taktiksel kentleşme dünya literatüründe de karşımıza

Fatih Kala

çıkıyor. Özellikle günümüzde yayalaştırmanın iyi örneklerinden biri olan Times meydanı bu çalışmaya örnek verilebilir. Meydan ilk olarak 2009 yılında New York Belediye Başkanı **Michael Bloomberg**'in her gün Times Meydanı'ndan geçen 400.000'den fazla yayaya ek alan sağlama girişiminin bir parçası olarak trafiğe kapatıldı; o zamandan beri meydanda trafikle ilgili yaralanmalarda %33'lük bir azalma görüldü ve o zamandan 2016 yılına kadar yapılan tasarım çalışmalarıyla meydan günümüzdeki halini aldı.

Fatih Kala da, aslında çok küçük bir müdahalenin bile kent sakinlerince hemen benimsenebileceğini dolayısıyla denemeye değer bir uygulama olduğunu söylüyor. Küçük bir müdahaleye örnek ise sokak zeminine boyayla oyun alanı yapmak yani insanların zihninde bir mekan yaratmasına yardımcı olmak. **Bir yere tabure koyarsınız ve orası kamusal bir alan olur.** Bu sözleriyle **Tabure KTS**'nin adının buradan geldiğini öğrenmiş oluyoruz.

Geleceği yeniden düşünmek, kent için bir şeyler yapmak artık hepimizin sorumluluğu olmuş durumda. Biz de Ayrancım Gazetesi olarak semtle birlikte geleceği yeniden düşünmeye çağrı yaparken Tabure KTS'ninki gibi çalışmaların bizlere örnek olmasını, yol göstermesini diliyoruz.

KENTİN GÜNLÜĞÜ

SERCAN
SEVGİLİ

@sercansevgili

Bir Hoşdere hayali

Hoşdere yıllar süren tutsaklığından sonra biraz yardımı hak ediyor bence. Maviliğe hasret kalmış Ankaralılar için bir araç yolunun yerine Hoşdere'nin koyu ahşap çitlerinin yanında bir yaya yolu belirse herkes için daha iyi olmaz mı? Derelerin kayıp olmasının nedeninin taşkın ve sel riskini engellemek olduğunu düşünenlere ise yağmurlu bir günde metroya binmelerini tavsiye ederim.

II. yüzyılın ortalarında yaşamış olan Lidyalı seyyah Pausanias, Galatlar'ın Anadolu'ya yerleşmeleri hakkında bilgi verirken Ankara'dan da söz eder. "**Ankyra**" kentini Gordios'un oğlu Midas'ın kurduğunu ve Frigler'in bir kenti olduğunu anlatır. Yunanca ve Latince gemi çapası demek olan kentin ismi için açıklama yapma gereğini duyan Pausanias, Midas'ın bulunduğu gemi çapasının, kendi dönemine kadar Jüpiter Tapınağı'nda saklandığını söyleyerek kentin isminin hikâyesini aktarır. Çapa, II. yüzyıldan itibaren sikkelerin üzerine de işlenmektedir. Gene Pausanias, adı geçen metinde, Midas kaynağı adı ile bilinen ve üzerine öyküler yazılan su kaynağının Ankyra kentinde olduğunu bildirir ve "**İşte Galatlar bu Ankyra kentini aldılar**" der. Tarih boyunca akarsuları ile anılan Ankara, 200'den fazla akarsuyun bulunduğu bir çanak yerleşimdir. Bir Ankaralı olarak belki de kentte en çok aradığım şey masmavi bir su kaynağıdır. Zamanında burası için ne güzel şeyler tartışılmış aslında. Jansen döneminde, bu kadar zengin bir akarsu sistemine sahip olan bu kentte, gondol ve sandal üzerine kurulu bir ulaşım sisteminin bile tartışıldığı söyleniyor. Son zamanlarda artık kaybolmuş bu dereler için iki farklı görüşün öne çıkıyor. Bir kesim bu derelerin ıslah edilmesini ve artık hak ettikleri yeryüzünde özgür olarak akması gerektiğini savunuyor. Diğer bir kesim ise derelerin kapatılmadan önce yaşanan sel ve taşkın olaylarının tekrardan yaşanabileceğini düşünüyor. Ben, derelerin özgürce akması gerektiğini savunan taraftayım. Peki, neden bu görüşteyim? Eğer dereler tekrar yüzeye çıkarılsaydı, bizi nasıl bir gelecek beklerdi? **Doğa nehrin kıyısında başlar, kent ise onunla yaşar**

İlk kentlerin su kenarında kurulmaya başladığı düşünülürse, bu doğal eğilimden neden vazgeçtiğimizi sorgulamak gerekiyor. Üstelik bu sadece bize özgü bir durum da değil;

Seul'de üzeri açılan Cheonggyecheon Deresi

dünya genelinde pek çok yer, tıpkı bizim gibi, su kenarındaki yaşam refleksinden uzaklaşmış durumda. Ama şimdilerde bizlere birer birer geri dönüşün ne kadar mükemmel olabileceğini gösteriyorlar. Bizler nedense görmek istemiyoruz. Mesela Güney Kore'nin başkenti Seul'de, dünyanın en etkileyici kentsel dönüşüm projelerinden biri olan Cheonggyecheon Deresi Restorasyonu, bu anlayışın öne çıkan bir örneği. 1940'larda betonla kaplanarak otoyola dönüştürülen bu dere, kenti ikiye bölmekle kalmamış, aynı zamanda güvensiz alanların oluşmasına da neden olmuştu. Ancak 2005'te başlayan restorasyon çalışmalarıyla birlikte 5.9 kilometrelik büyük üst geçit kaldırıldı, beton bloklar yerine yeşil alanlar tasarlandı ve temiz suyun yer aldığı bir yaşam koridoru oluşturuldu. Görselde gördüğünüz yer eskiden 3 katlı bir otoyoldu. Bu örneği gördükten sonra Ankara için neden olmasın sorusu aklıma ne zamandır kurcalıyordu. Bu yüzden geçenlerde Hoşdere için **Kuzgun Caddesi**'ne bir görselleştirme yapmak istedim.

Denizsiz kente biraz da olsa mavilik katabilseydik ne olurdu?

Hoşdere'nin geçtiği caddelerden biri olan Kuzgun Caddesi'nin en kuzeyinde yer alan bir noktadan alınan bir görüntü üzerinden kendime "**buraya biraz mavilik katabilsek ne olurdu?**" diye sordum. Bu mavilik aslında 1950'lerde başlayan süreçte biz kentlilerin elinden alınan bizim doğal hakkımızdı; arabaların değil. Bu

yüzden ilk iş olarak görüntüden arabaları kaldırdım. Daha sonrası özgürlüğü elinden alınıp zamanında kanalizasyon inşa edilmek yerine, kanalizasyona dönüşen Hoşdere'yi olması gereken konuma yerleştirdim. Özgürlüğüne kavuşan Hoşdere etrafına biraz yeşilliği de beraberinde getirdi. Öncesinde bahsettiğim Güney Kore örneğinde de olduğu gibi pek çok canlı eski evlerine dönmüş ve kent içinde bir ekosistemi kendileri oluşturmuştu. Hoşdere aynı etkiyi yaratamasa bile yıllar süren

tutsaklığından sonra biraz yardımı hak ediyor bence. Daha sonra maviliğe hasret kalmış Ankaralılar için bir araç yolunun yerine Hoşdere'nin koyu ahşap çitlerinin yanında bir yaya yolu belirseydi ne olurdu? diye düşündüm ve bir çizim daha ekledim. Bu görüntünün biraz mimariyi de en azından dış cepheleri etkileyeceğini varsayarak, sokaktaki binaların dış cepheleri üzerinden bir değişiklik yaptım. Görüntüye olabildiğince ağaç ve sonunda hakkını almış Ankaralıları da yerleştirdim.

Elbette bundan çok daha iyisinin yapılabileceğini düşünüyorum. Bu sadece benim hayalimin gerçeğe dönüşmesi durumunda nasıl bir görüntüyle karşılaşacağımıza dair ipucu sadece. Bu benim için nehirlerin taşkınlara sebebiyet vereceğini düşünen tarafa yani karşıt görüşte duranlara cevabımdır. Aksine, geçirimli yüzeylerin artmasının taşkın ve sel riskini azaltacağını düşünüyorum. Derelerin kayıp olmasının nedeninin taşkın ve sel riskini engellemek olduğunu düşünenlere yağmurlu bir günde metroya binmelerini tavsiye ederim.

Son sözlerimi benimle aynı fikirde olanları hayalime ortak olmaya davet ederek bitirmek isterim. Ya Kavaklıdere, Hoşdere, Bentderesi, Hatip Çayı, İncesu ve diğerleri özgürlüklerine kavuşsaydı? O zaman bizi nasıl bir Ankara bizleri bekliyor olurdu, hayal edebiliyor musunuz?

Belgrad'da toplu taşıma ücretsiz oldu!

Sırbistan'ın başkenti Belgrad 1 Ocak 2025 itibarıyla şehir içi ulaşımı tamamen ücretsiz hale getirdi. Belirli saatlerde hareket eden otobüsler artık dinamik bir sisteme göre çalışacak, yolcu yoğunluğuna göre seferlerin sıklığı değiştirilecek ve duraklar arasındaki verimsiz boş seyahatlerin önüne geçilecek. Ücretsiz toplu taşıma sayesinde özel araç kullanımının azalması, trafik sıkışıklığının hafiflemesi ve hava kirliliğinin düşmesi hedefleniyor.

Sırbistan'ın başkenti Belgrad, Avrupa'da büyük şehirler arasında toplu taşımayı ücretsiz hale getiren nadir kentlerden biri oldu. 1 Ocak 2025 itibarıyla yürürlüğe giren uygulama, şehir içi ulaşımın tamamen ücretsiz olmasını sağladı.

Belgrad Belediye Başkanı **Aleksandar Sapic**, yeni uygulamanın kent sakinlerine büyük bir ekonomik rahatlatma sağlayacağını belirtti. Ücretsiz toplu taşıma sisteminin finansmanı için belediye bütçesinden yıllık yaklaşık 250 milyon euro ayrıldı.

Daha verimli bir ulaşım sistemi

Belediye yönetimi, ücretsiz toplu taşımanın yanı sıra ulaşım sisteminde de bazı yapısal değişikliklere gitti. Daha önce belirli saatlerde hareket eden otobüsler artık dinamik bir sisteme göre çalışacak. Yolcu yoğunluğuna göre seferlerin sıklığı değiştirilecek ve duraklar arasındaki verimsiz boş seyahatlerin önüne geçilecek. Uygulamanın yalnızca ekonomik bir destek sunmakla kalmayıp çevresel ve sosyal etkilerinin de önemli olması bekleniyor. Ücretsiz toplu taşıma sayesinde özel araç kullanımının azalması, trafik sıkışıklığının hafiflemesi ve hava kirliliğinin düşmesi hedefleniyor.

Araç filosunda büyük yenilenme

Belediye Başkanı Sapic, toplu taşıma

sistemini modernize etmek için önemli yatırımlar yapacaklarını da duyurdu. 2025 yılı sonuna kadar 2 yaşından büyük tüm otobüslerin yenileneceğini, 2027 yılına kadar ise trolleybüs ve tramvay filosunun tamamen değiştirilerek daha çevreci ve konforlu araçlarla hizmet verileceğini açıkladı.

Şehir sakinleri, ücretsiz toplu taşıma uygulamasını büyük bir memnuniyetle karşıladı. Özellikle öğrenciler, emekliler ve düşük gelirli gruplar için bu sistemin büyük bir kolaylık sağlayacağı belirtiliyor. Uzmanlar, uzun vadede sistemin finansal sürdürülebilirliğinin dikkatle yönetilmesi gerektiğini vurgularken, Belgrad'ın bu adımı diğer şehirler için de ilham verici bir model olabilir.

Belgrad, İstanbul ve Ankara'dan farklı mı?

Belgrad, nüfus olarak Ankara'dan küçük, ama daha kompakt ve yoğun bir şehir. Metro henüz olmadığından İstanbul ve Ankara kadar gelişmiş bir raylı sistem altyapısına sahip değil. Yine de toplu taşımada tramvay ve trolleybüs gibi farklı sistemler kullanılıyor ve ücretsiz ulaşım ile toplu taşımayı teşvik ediyor.

Ücretsiz ulaşımın ötesinde: Ankara için dersler

Belgrad'da atılan bu adım, Ankara gibi

büyük şehirler için de ilham verici olabilir. Toplu taşımanın ücretsiz hale getirilmesi, trafik yoğunluğunu azaltmanın yanı sıra özel araç kullanımını düşürerek çevre kirliliğini önleyebilir. Ancak yalnızca maliyetin kaldırılması yeterli değil; ulaşımın konforlu ve güvenilir hale getirilmesi de büyük önem taşıyor. Daha sık ve düzenli seferler, yenilenmiş araçlar ve yolcuların ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunulmadıkça, toplu taşıma tercih edilen bir ulaşım yöntemi haline gelmeyebilir. Dolayısıyla, ulaşımı ücretsiz hale getirmek kadar, hizmet kalitesini artırmak da belediyeler için öncelikli hedeflerden biri olmalıdır.

Geçmişin izleri, bugünün krizleri: Meydanların dönüşümü

YAZARKEN

EZGİ
ACAR

Kızılay Meydanı, Ulus Meydanı, Gençlik Parkı ve Güvenpark gibi kentin kimliğini ve hafızasını barındıran simge mekânların, birer geçiş durağından öteye geçip tekrar yaşayan ve nefes alan alanlara dönüşmesi mümkün mü?

Kamusal alan, hareketlilik ve erişimin var olduğu, yaya öncelikli olarak planlanması gereken alanlardır. Bu alanlar festival, sinema gösterimi, açılış törenleri, konserler gibi sosyal ve kültürel faaliyetlere ev sahipliği yapabilmenin yanında sadece bireyin oturup etrafı izleme, yer sorma eylemlerine de uygun bir ortam yaratabilmelidir.⁽¹⁾ Meydanlar orada yaşayan halk için her kesimi buluşturan, kent içi aktivitelere zemin yaratan bir eşik noktası niteliğinde olmalı, farklı işlevleri bir araya getirerek belki kent için geçmişin alışkanlıklarını bugün de yaşatabilme fırsatı vermelidir.

Kamusal alan dediğimizde çoğumuzun ilk aklına gelen yerler meydanlar ve parklardır. Tarih boyunca farklı medeniyetlerde meydanlar, çeşitli isimlerle anılmış ve benzer işlevler üstlenmiştir. Yunan Uygarlığı'nda **Agora**, ticaret, politika ve sosyalleşmenin merkeziyken; Roma'nın **Forum** alanları, adli işlemlerden politik tartışmalara kadar geniş bir yelpazede kamusal faaliyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bizans'ta **Hipodrom** ve **Mese Caddesi**, toplumsal olaylar, törenler ve ticaretin merkezi olmuştur. İslam şehirlerinde **cami avluları** ve **çarşı meydanları**, ibadet, toplumsal toplantılar ve ticari hayat için önemli alanlardı. Osmanlı'da **At Meydanı** ve **bedesten çevreleri** hem halkın bir araya geldiği hem de ticaretin yapıldığı alanlar olarak öne çıkmıştır. Rönesans İtalya'sının **Piazzaları** ve Barok dönemin Fransa'daki **Place** meydanları, estetik ve toplumsal yaşamın buluşma noktaları olmuştur. Modern dönemlerde ise Londra'daki **Trafalgar Meydanı** imparatorluk kimliğini, New York'taki

Times Meydanı ise teknolojik ve kentsel dinamizmi yansıtan sembolik alanlar haline gelmiştir. Tüm bu örnekler, meydanların her dönemde sadece fiziksel mekânlar değil, aynı zamanda toplumsal, kültürel ve politik kimliğin birer aynası olduğunu göstermektedir. Farklı dönemlerde kent, kendini yeniden üreterek kamusal alana yüklenen anlamları ve işlevleri sürekli olarak dönüştürmüştür. Her dönemin ekonomik, politik ve toplumsal koşulları, kamusal alanların tasarımı, kullanımını ve işlevlerini değiştirmiştir. Özellikle **neoliberal kentleşme** döneminden itibaren bu dönüşüm daha belirgin bir hal almıştır.

Neoliberalizm kapitalizmi girdiği krizden kurtarmak amacıyla 1970'lerde Keynesyen politikalarla karşı üretilen uluslararası şirketler ve devlet politikaları yoluyla dünyaya yayılmış bir paradigmadır. Neoliberalizmin uyguladığı politikalar; kamuya ait mal ve hizmetlerin özelleştirilmesi, ticari düzenlemelerin piyasaya bırakılması, devletin sermaye ve emek kontrollerini azaltması ve yabancı yatırımlara yönelik engellerin kaldırılması şeklinde özetlenebilir.⁽²⁾ Bu dönemde kentler, sermaye birikimi ve yatırım çekme işlevi gören birer ekonomik araç haline gelmiş; kamusal alanlar ise toplumsal fayda yerine, piyasa odaklı kullanımlara uygun şekilde yeniden şekillenmiştir.

Neoliberal kentleşme süreçlerinde kamusal alanlar ticaret alanlarına dönüştürülmüş, başta meydanlar ve parklar olmak üzere birçok kamusal alan AVM ya da lüks rezidans projeleriyle çevrelenmiştir. Böylece toplumda

herkesin erişebileceği alanlar azalmış ve erişim eşitsizliği sorunu ortaya çıkmıştır. Örneğin, meydanlar eskiden toplumun her kesiminin kendini ifade etme bazen de taleplerini iktidara duyurma alanıyken neoliberal dönemde bu alanlar ticari faaliyetlere ortam olacak şekilde tasarlanmıştır.

Bugün yerel yönetimlere gelir sağlama amacıyla kamusal mekanlara yerleştirilen basit reklam panoları kamusal alanın ticarileşme sürecinin en somut örneklerinden birisi. Bu düzenlemeler özellikle parkların kültürel kimliğinden uzaklaşarak ekonomik bir araç haline getirilmesine neden olmakta ve bu alanlar dinlenme yerlerinin ötesinde tüketim kültürünü teşvik eden platformlar haline dönüşmektedir. Ayrıca kentin farklı ihtiyaçlarına (*dolmuş-taksi durakları vb.*) cevap vermek amacıyla meydanlarda yapılan düzenlemelerde kamusal mekanların nefes alınabilir alan olma niteliği büyük ölçüde zayıflamıştır. Betonlaşma estetik kayba yol açmakla beraber fiziksel çevre üzerindeki **ısı adası** etkisinin artmasına yol açmaktadır.

Özetle, yerel yönetimlerin **'yenileme faaliyetleri'** adı altında değişim ve dönüşüm sürecine giren bu alanlar **"daha temiz"**, **"daha modern"** ya da **"daha turistik"** hale getirilme vaatleriyle yerel kullanıcıların toplumsal dayanışma ve ortak kullanım alanı olmaktan çıkarılarak, bazen de mekanla kurduğu bağlar koparılarak, daha çok piyasanın taleplerine göre şekillendirilmiş ve kimlik kaybına uğramıştır.

Kentin farklı bölgelerinde yaşasak da bugün işimize, okulumuza ya da alışverişe giderken çoğumuzun yolu Ankara'nın ortak bölgelerinden geçiyor. Ulaşım sistemimiz sayesinde kentin bir ucundan diğer ucuna toplu taşımayla ulaşmaya çalışıyorsak, **Kızılay-Ulus** hattı neredeyse kaçınılmaz bir durak haline geliyor. Gün içinde buralardan geçerken hepimiz aynı manzaralara şahitlik etsek de gördüğümüz şeyler, hissettiklerimiz ve mekânla kurduğumuz bağlar birbirinden çok farklı. Kimi için bu alanlar sadece transit geçiş noktası; kimi için ise geçmişin izlerini aradığı, bazen güneşle temas edebilmek bazen de gölge alan arayışıyla çıktığı yolda bir banka oturup ağaç gölgesinde nefes almak istediği yerler... **Kızılay Meydanı, Ulus Meydanı** ve **Gençlik Parkı** gibi alanlar Ankara'da geçmişin izlerini taşıyan, kentin kamusal yaşamında önemli roller üstlenmiş mekânlardır. Ancak bu alanlar, zamanla değişim geçirerek kimliklerini koruma ve modern ihtiyaçlara yanıt verme arasında bir denge kurmaya çalışıyor. Örneğin **Güvenpark**'ın bir zamanlar taşıdığı hem park hem meydan işlevi, bugün Ankara'nın hızlı değişim sürecinde ne ölçüde korunabiliyor? Kentin kimliğini ve hafızasını barındıran bu tür mekânların, birer geçiş durağından öteye geçip tekrar yaşayan ve nefes alan alanlara dönüşmesi mümkün mü? Kent merkezinde devasa alanlar bırakıp beton dökülen kısımlardan arta kalan alanlara peyzaj düzenlemesi yapmakla o alana meydan işlevini kazandırabiliyor muyuz? Düşünelim.

1 Gökçür, Pelin, Kentsel Mekânda Kamusal Alanın Yeri, İstanbul:Bağlam Yayınları, 2008

2 Çelik, Z. (2012). Neoliberalizmin Kısa Tarihi, Idealkent, 3 (7), 187-193.

AYIN DOSYASI Elçilik taşındı, Ayrancı girişindeki binası satıldı ABD'nin eski büyükelçiliği ne olacak?

ABD Büyükelçiliği'nin 1957'de taşındığı Atatürk Bulvarı'nın Ayrancı girişindeki 23 dönümlük 3. derece SİT statüsündeki büyükelçilik alanı ve tarihi bina Trabzonlu Aşhan Yemek tarafından satın alındı. Çok katlı otel olacağı konuşulan arsanın yeni sahipleri "**Ankara'nın kent dinamikleri ile istişare edip, Ankara'ya yakışan bir projeyi hayata geçireceğiz**" diyor.

YAZARKEN

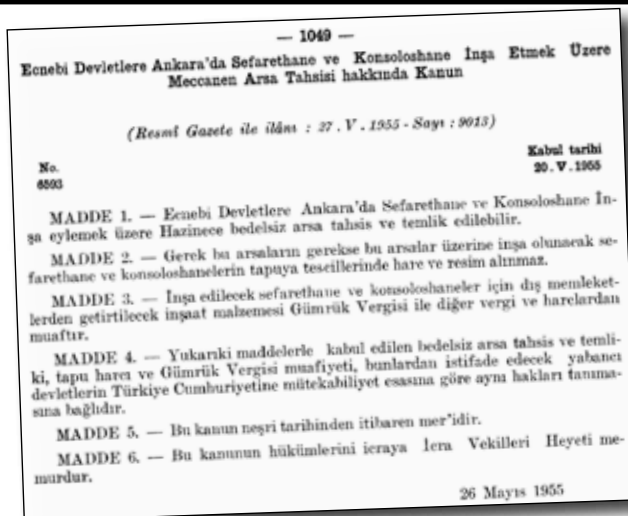
EZGİ
ACAR

Ankara'nın Ayrancı semtinde uzun yıllar boyunca hizmet veren ve kent hafızasında büyük bir yeri bulunan ABD Büyükelçiliği binası, satışa çıkarıldı ve yeni sahiplerine kavuştu.

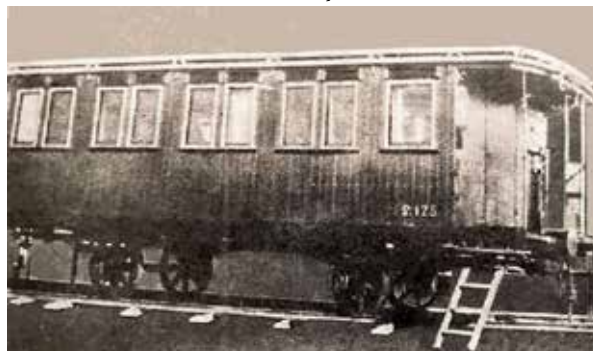
Büyükelçilik binası hem mimarisi hem de Ankara'nın kent belleğinde diplomatik tarihinde oynadığı rol nedeniyle büyük bir sembolik öneme sahipti. 1950'li yıllardan itibaren nice diplomatik görüşmelere, uluslararası etkinliklere ve çeşitli kültürel faaliyetlere ev sahipliği yapan yapı, birçok Ayrancı sakini için de semtin önemli bir simgesi haline gelmişti. ABD yönetimi, 2013 yılında Ankara'nın Kavaklıdere semtindeki büyükelçilik binasına düzenlenen intihar saldırısının ardından, elçilik yerleşkesinin daha güvenli bir bölgeye taşınması için arazi talebinde bulunmuştu. Ayrıca ABD'nin Ankara Büyükelçiliği Konsolosluk İşlerinden Sorumlu Elçi Müsteşar Başkonsolos Jayne Howell açıklamasında eski binada vize ve konsolosluk işlemleri için yeterli bekleme alanı olmadığını belirtmiş ve yerleşecekleri yeni binanın, başvuru sahiplerine daha iyi hizmet sunmak ve bekleme sürelerini azaltmak için tasarlandığını söylemişti ardından elçilik binasının Çukurambar'a taşınmasıyla birlikte eski binaya ne olacağı merak konusu olmuştu.

Nasıl başladı, nasıl bitti?

1919-1927 yılları arasında görev yapan Amerika Birleşik Devletleri'nin temsilcisi Amiral Bristol Ankara'ya geldiğinde, henüz elçiliklerin

kiralanan zamanlarda istasyondaki bir vagona kalıyordu. O dönemler Ankara'da konut ve otel sıkıntısı bulunmasından dolayı Bristol'ın kaldığı vagon ABD'nin büyükelçilik yapısı olur. 12 Ekim 1927 tarihinde Gazi Mustafa Kemal'e itimatnamesini teslim eden Joseph C. Grew göreve yeni başladığında Ankara İstasyonuna çekilmiş olan vagonu elçilik bürosu olarak kullanmaktaydı. 1920'lerden itibaren Ankara'nın başkent ilan edilmesiyle birlikte yabancı devletlere diplomatik temsilciliklerini inşa edebilmeleri için çeşitli imkanlar verilmiş, ancak bu süreci resmî bir çerçeveye oturtan düzenleme

Ankara'daki ilk Amerikan Sefareti olarak kullanılan tren vagonu (Hayat Dergisi)
Koray Özalp ve Tolga Aydoğan, Ankara'daki Diplomatik Misyonlar 1920-1970 (Ankara: Galata Yayıncılık, 2022),

20 Mayıs 1955 tarihli *Ecnebi Devletlere Ankara'da Sefarethane ve Konsoloshane İnşa Etmek Üzere Meccanen Arsa Tahsisi Hakkında Kanun* olmuştur.⁽¹⁾ Sonraki dönemlerde ABD

Büyükelçiliği Ankara'da üç ayrı bina kullanır. Bunlardan ikisi *Mimar Kemalettin* ile *Mimar Vedat Tek* Bey'in yaptığı günümüzde İstiklal Caddesi üzerinde bulunan ve şimdi ise Radisson Blu Otel ve Merkez Bankası'nın bulunduğu alanda inşa edilen on bir evden oluşan Evkaf Evleridir. Elçilik binası burada 1924-1936 yıllarında hizmet verir. Öte yandan ABD Temsilciliğinin eş zamanlı kullandığı diğer binası ise Cebeci'de yer alır.⁽²⁾ O yıllarda Gürcistan, Afganistan, Azerbaycan ve SSCB'nin de ortak kullandığı ABD Musiki Muallim Mektebi'nin yakınında iki katlı bir binada işlevine devam eder ve 1939 yılında Ankara Kavaklıdere'de iki katlı bir binaya taşınır.⁽³⁾ Ancak, artan diplomatik ihtiyaçlar ve güvenlik gereksinimlerine ek olarak daha büyük ve modern bir yerleşkeye duyulan ihtiyaç sonucunda, Abidin Mortafoğlu ve Eggers-Higgins tarafından tasarlanan yeni büyükelçilik binasının yapımına 1948 yılında başlanır.⁽⁴⁾ Haymil Construction şirketi tarafından inşa edilen bu yeni bina, 1957 yılında tamamlanır

- 1 *Türkiye Cumhuriyeti Kanunları*. (1955, 27 Mayıs). *Ecnebi Devletlere Ankara'da Sefarethane ve Konsoloshane İnşa Etmek Üzere Meccanen Arsa Tahsisi Hakkında Kanun* (Kanun No: 6593). Resmî Gazete (Sayı: 9013). Erişim adresi: https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc037/kanuntbmmc037/kanuntbmmc03706593.pdf
- 2 M. Nazmi Özalp, *Bir Başkent'in Anatomisi 1950'lerde Ankara*, haz. Haluk İmga (Ankara: İdeal Kent Yayınları, 2016), 239, akt. Koray Özalp & Tolga Aydoğan, *Ankara'daki Diplomatik Misyonlar 1920-1970* (Ankara: Galata Yayıncılık, 2022), 42.
- 3 Özalp, K., & Aydoğan, T. (2022). *Ankara'daki Diplomatik Misyonlar 1920-1970*. Galatya Yayınları.
- 4 Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2007). *Cumhuriyet ve Başkent Ankara*. Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Koray Özalp ve Tolga Aydoğan, Ankara'daki Diplomatik Misyonlar 1920-1970 (Ankara: Galata Yayıncılık, 2022)

ABD Evkaf Evleri'ndeki binasını boşaltarak Şubat 1939'da Kavaklıdere'deki iki katlı binaya taşı-nır. (Koray Özalp Arşivi)

Aşhan Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Şemsetdin Hancı

ve ABD Büyükelçiliği Kavaklıdere'deki bu yerleşkeye taşınarak faaliyetlerine burada devam eder. 2010'lu yıllara geldiğimizde ABD Dışişleri Bakanlığı'nın dünya genelindeki diplomatik misyonlarının güvenliğini artırmak amacıyla uyguladığı çeşitli programlar kapsamında birçok elçilik binasını yenileme veya taşıma kararı almasıyla birlikte Ankara'daki Ayrancı binasının da yeni yer arama süreci başlamış oldu.

Eski binanın, terör saldırılarına karşı yeterli fiziksel korumaya (*patlamaya dayanıklı camlar, yüksek çevre duvarları*) sahip olmaması ve özellikle 2013'teki Ankara saldırıları (*ABD Büyükelçiliği yakınında patlama*) sonrası endişeler arttı. Ayrıca eski binanın, artan personel kapasitesi ve teknolojik altyapı eksiklikleri nedeniyle de yeteriz hale geldiği belirtildi. Bu doğrultuda, elçilik için daha güvenli ve modern bir yerleşke inşa edilmesine karar verildi. 2017 yılında resmi olarak yeni binanın inşaatına başlandı. Ennead Architects tarafından tasarlanan bina, ABD hükümetinin küresel elçilik projeleri çerçevesinde modern, güvenli ve sürdürülebilir bir yapı olarak inşa edildi. Proje, yenilenebilir enerji kullanımı ve çevreci tasarım anlayışıyla öne çıkarken, güvenlik standartları ve teknolojik altyapısıyla da dikkat çekti. Ayrıca o dönem Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nde, ABD'li Müslüman siyasetçi ve insan hakları savunucusu Malcolm X'in adının, Ankara Çukurambar'da inşa edilen yeni ABD Büyükelçiliği'nin bulunduğu 1478. Cadde'ye verilmesine karar verildi.⁽⁵⁾ Büyükelçilik, 2022 yılı sonunda tamamlanan yeni binasına taşınma sürecine başladı. 2023 yılı itibarıyla Ankara'daki tüm büyükelçilik operasyonları resmi olarak Çukurambar'daki yeni yerleşkeye taşınmasıyla birlikte Kavaklıdere'deki tarihi bina boşaltıldı.

ABD Büyükelçiliği'nin Çukurambar'a taşınması yalnızca bina değişikliği olarak değerlendirilmemesi gereken, mekânın yeniden örgütlendiği ve diplomatik alanların yeniden şekillendiği bir dönüşüm sürecidir. Kavaklıdere'de uzun yıllar boyunca diplomatik merkezlerden biri olan eski büyükelçilik binasının boşaltılması, bölgenin kentsel işlevlerinde dönüşüm ihtimalini gündeme getirdi. Yeni elçilik binasının yer aldığı Çukurambar ise, artan güvenlik önlemleri, yoğunlaşan diplomatik hareketlilik ve bölgedeki trafik düzenlemelerinin etkisiyle farklı bir boyut kazandı. Geniş arazi kullanımı ve güvenlik protokolleri

nedeniyle, yeni büyükelçilik çevresindeki kamusal alanlar ve erişim olanakları kısmen değişirken, bölgenin diplomatik kimliği güçlendi.

Satış detayları ve yeni planlar

ABD Büyükelçiliği'nin Ayrancı'daki eski binası, yapılan ihale sonucunda **Aşhan Şirketler Grubu**'na satıldı. Satış bedeli açıklanmasa da binanın ve arazisinin yüksek değeri göz önüne alındığında, önemli bir anlaşma gerçekleştirildiği tahmin ediliyor. Aşhan Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı **Şemsetdin Hancı**, Patronlar Dünyası Platformu'na yaptığı açıklamada, satışla ilgili detaylara değinerek şu ifadeleri kullandı: **“Ciddi bir rakama mal oldu, ancak gizlilik sözleşmemiz nedeniyle bu konuda bilgi paylaşamıyorum.”** Ayrıca bina ve arazi kullanımı için henüz bir proje oluşturmadıklarını belirterek **“Oradaki kent dinamikleriyle de istişare ederek bir adım atacağız. Ankara'ya yakışır bir proje yapma niyetimiz var. Ankara'nın çok özel bir noktası orası, 100 yılda bir düşer böyle bir yer. Ama kupon arazi olduğu için herhangi bir proje oluşturmadan aldık”** diye konuştu.

Uzmanlar, binanın gelecekte bir kültür merkezi, müze ya da özel bir işletme olarak değerlendirilmesinin mümkün olduğunu ifade ediyor. Semt sakinleri ise bölgenin dokusunu bozacak projelerden kaçınılması gerektiğini vurgularken Ayrancı semtinde yaşayan birçok kişi, binanın kamusal bir işlevle halkın kullanımına sunulmasını talep ediyor.

Semt sakinlerinin görüşleri

Semt sakinleri, eski büyükelçilik binasının geleceği konusunda endişeli ve sürecin Ayrancı'nın dokusuna zarar vermeden ilerlemesini istiyor. Binanın bulunduğu alanın Atatürk Bulvarı ile Ayrancı sınırında doğal bir bariyer görevi gördüğünü belirten mahalle sakinleri, yoğun yapılaşmanın doğal habitatı tehdit edebileceğini dile getiriyor.

Özellikle alana yapılacak olan çok katlı otel, konut veya hastane gibi projelerin semtin trafiğini artıracığını, park yeri sıkıntısını derinleştireceğini ve bölgenin dokusunu bozacağını düşünenler çoğunlukta. Mahalle sakinleri, bu alanın kamusal bir işlevle halka açık kalmasını, ağaçların ve mevcut yeşil alanın korunmasını talep ediyor. Düşük katlı yapılar, yeşil alanlar, kültürel ve sosyal faaliyetlere imkan sağlayacak kullanım talepleri öne çıkıyor. Trafik ve toplu taşıma sorunlarının mevcut haliyle bile ciddi bir yük oluşturduğunu vurgulayan semt sakinleri, yapılacak projelerin bu sorunları daha da büyütmemesi gerektiğini düşünüyor.

Kent hafızası

Kent hafızası, kentin geçmişten bugüne taşıdığı fiziksel, sosyal ve kültürel izleri taşır. Tıpkı insanların hafızasında sakladığı anılar gibi, kentler de sokakları, binaları, anıtları, gelenekleri ve yaşanmışlıklarıyla bir **“hafıza”** oluşturur. Bu hafıza, kentin kimliğini şekillendirir ve miras olarak geleceğe aktararak o kenti zenginleştirir.

Kent hafızası, bir şehrin ruhudur. Bu ruhu korumak, yalnızca binaları değil, insanların onlarla kurduğu duygusal bağlarını da yaşatmak demektir. Ayrancı'daki eski elçilik binası, kent hafızasının somut örneği olmakla birlikte yalnızca bir taş yığını değil, Cumhuriyet'in diplomasi tarihini ve kent kimliğini yansıtan belgedir.

Ne yapılabilir?

Binayı yıkmak veya salt ticari amaçla kullanmak yerine, kültürel mirası koruyan ve kamusal fayda sağlayan projelerle canlandırmak mümkün. Binanın bir bölümü, hızla değişen kent dokusunda sosyal ve siyasi açıdan geçmişin izlerini korumak amacıyla kent arşivine dönüştürülebilir ya da Ankara'nın kültürel diplomasi potansiyelini geliştirmek amacıyla kullanılabilir. Ayrıca binanın mimari dokusu, sanatsal üretim için ilham verici bir ortam sunarak hem işlevine katkı sağlayabilir.

Ayrancı'daki eski büyükelçilik binasının dönüşümünde kullanımlar çeşitlendirilebilir ancak temel ilke, tarihi dokuyu koruyarak kamu yararını üstün tutan ve kent hafızasını zenginleştiren bir yaklaşım benimsemek olmalıdır. Bu yapı, ne salt bir müze ne de yalnızca ticari bir mekân değil; Ankara'nın geçmişiyile geleceği arasında köprü kuran, toplumsal katılımı teşvik eden ve sürdürülebilirliği önceleyen çok işlevli bir kamusal alan olarak tasarlanmalıdır. Restorasyonda mimari kimlik korunurken, kültürel etkinliklerden sosyal girişimlere kadar projelerle hem semt sakinlerine hem de kente bütüncül bir değer katılmalıdır. Unutulmamalıdır ki, tarihi yapılar ancak **“yaşayan”** mekânlara dönüştüklerinde anlam kazanır.

Dönüşüm sürecinde, katılımcı bir yaklaşım benimsenmeli, binanın nasıl kullanılacağı konusunda gerekirse yeni sahipleri ile işbirliği yapılarak sivil toplum örgütleri, meslek odaları, akademisyenler ve diğer ilgili paydaşlar, karar alma mekanizmalarına öncülük ederek sürecin şeffaf, demokratik ve kolektif bir şekilde ilerlemesine katkıda bulunmalıdır. Ancak bu şekilde, yapı sadece fiziksel olarak değil, toplumsal bellekte de yaşayan bir mekâna dönüşebilir.

5 Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2025, Şubat 26). *Büyükşehir Belediye Meclisi*. Ankara Büyükşehir Belediyesi Resmi Web Sitesi. <https://www.ankara.bel.tr/haberler/buyuksehir-belediye-meclisi-11733>

**mahallenin
sesi
ne diyor?**

ABD'nin eski büyükelçiliği ne olacak?

ABD elçiliği taşındı, Ayrancı girişindeki binası satıldı? ABD'nin eski büyükelçiliği ne olacak? Çok katlı otel veya hastane olacağı konuşuluyor. Böyle bir yapılaşmanın Ayrancı'ya etkisi ne olur?

"Semtın dokusunu bozar"

Dilek Metin Sert (49)
Sanat Tarihçi/Kültür Sanat Direktörü

Semtın dokusunu bozar diye

düşünüyorum. Trafik artık genel bir sorun Ankara'da. Toplu taşıma konusu ne yazık ki oturtulamadı, bundan sonra da düzeleceği konusunda soru işaretlerim var. Dolayısıyla orada bir otel, hastane vb. yapılması elbette olumsuz anlamda çok etkileyecektir mahalleyi.

**mahallenin
sesi
ne diyor?**

"Kesinlikle çok katlı kullanıma açılmamalı"

Can Çokçalışkan (51)
Veteriner hekim

Olumsuz etkiler, bu alanın kamuya ait bir park, yeşil alan olması gerekirdi. Ancak bir kişiye satıldığı ortaya çıktı. Kesinlikle çok katlı otel, konut ya da hastane olmaması gerekir. Bulunduğu yerin halka açık, ağaçları ve yeşil alanı korunmuş, düşük katlı restoran, kafe vb. olarak kullanılmasını isteriz.

"Arsa sahibinin sözünü tutmasını beklerim"

Çiğdem Tiftikçi (44)
Fizik Öğretmeni

Bu arazi Atatürk Bulvarı ile Ayrancı sınırında bir doğal bariyer görevi görüyor, alçak katlı yapılar doğal habitata mücade ediyor ve içinde, berisinde, gerisinde onlarca kuş türünün yaşamasına imkan sağlıyor. Sadece güven hastanesinin bile trafiğe, park yerine nasıl bir yük oluşturduğunu bizzat tecrübe ettik. Arazi sahibinin **"Ayrancı'nın dokusuna zarar vermeyecek bir yapı üretme"** sözünü tutmasını isterim. Az katlı konutlar ve bol yeşillik benim hayalim..

"Herşey oldu bittiye getiriliyor, Ayrancı için kaygı verici bir durum"

Hüseyin Kalkan (33)
Esnaf

Ayrancı'nın bilinirliği açısından bir katkı sağlayacağını düşünmüyorum. Zaten Ayrancı, Ankara'nın en önemli yerlerinden birisi. Kendine has bir oturumu, kendine has bir toplumu var. O yüzden bilinirlik açısından Ayrancı'ya bir katkı sağlamaz.

Altyapı sorununa gelince, altyapısının kaldırmayacağı çok aşikar. Bir anda Ayrancı'ya hiç ait olmayan bir hareketliliğin mahallemizin altyapısınca sorunsuz kabul edilmesi çok olası değil. Bir sürü yeni problemle uğraşmak zorunda kalacağız.

Trafik zaten Ayrancı için -ara sokaklar dahil olmak üzere- çok büyük bir problem. Ana caddelerde zaten yoğun bir trafik var. Ulaşım altyapısı anlamında çok büyük yeni problemler getirir.

Bunun öncelikle iyice bir hesaplanıp ondan sonra projelendirilmesi gerekirdi. Ama maalesef ülkede her şeyde olduğu gibi bu konuda da bir plansızlık var. Her şey oldu bittiye getiriliyor.

Böyle önemli bir arazinin satışının bile çok sonradan ortaya çıkması, bir şeylerin el altından yapıldığını gösteriyor. Ayrancı için kaygı verici tabii ki. Rant uğruna bütün yeşil alanlar talan ediliyor. Biz isteriz ki orada sosyal bir ortamın sağlanabileceği, insanların vakit geçirebileceği bir kültür merkezi, bir konser alanı gibi şeyler yapılsın. Ama tabii ki yine halka bir şey sormuyorlar.

"Trafığı ve ulaşımı felç eder"

Ceren S. (23)
Mühendis

Otel gereksiz, hastane olursa zaten yoğun olan trafiği ve ulaşımı daha da felç eder. Zaten yakında Bayındır ve Güven Hastaneleri var.

"Ayrancı'ya yeni sorunlar ekleyeceği kesin"

Tülay Kılıç (51)

Ayrancı'nın zaten birçok sorunu var, bunlara yenileri eklenir. Trafik iyice kitlenir, otobüs gelecek, taksi gelecek diye günümüz beklemele geçer.

Birincisi trafik sorunu, ikincisi o büyüklükteki bir yerin gürültüsü açısından olumsuz bir etkisi olacağı kesin. Ayrancı bir emekli semti. Buranın düzenini bozacak.

Yani buraya çok hitap etmez öyle bir şey bence. Buradaki insanlar yolda zor yürüyoruz. Yollar dar, kaldırımlar dar. Güven hastanesi bile burada otopark sorununu artırdı. Bu büyüklükteki bir yer Ayrancı'yı kilitler.

ŞEHİR - İNSAN

**YÜKSEL
IŞIK**
@isikyuksel

Ankara'nın Ayrancısı

Ayrancım Derneği, kentin ayrılmaz bir parçası olarak uzun süredir kent kültürünün güçlenip gelişmesi için çaba harcıyor. Tek tek kişilerin emeğini bir çatı altında toplayıp, Ankara'nın diğer bütün semtlerine örnek olabilecek işler yapıyor.

Vizontele'de geçen şu repliği bilmeyeniniz yoktur:

"Ankara'yı diyorum; avucumun içi gibi bilirim.

Yukarı Ayrancı'dan mısınız?"

"Hayır."

"Aşağı Ayrancı?"

Ankara denince akla gelen semtlerin başında gelir Ayrancı.

Ne zaman bir kentle, bir semtle yahut bir mahalle ile müsemma birini görsem, aklıma, Edip Cansever'in, "İnsan yaşadığı yere benzer" dizesi gelir.

"Mendilimde Kan Sesleri" şiirinde geçer şu dizeler:

"İnsan yaşadığı yere benzer

O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer

Suyunda yüzen balığa

Toprağını iten çiçeğe

Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine..."

Şiir uzun; yeri geldikçe hatırlar, hatırlatırım ama iki dizesini daha aktarmak isterim.

"Evlerine, sokaklarına, köşe başlarına

Öylesine benzer ki..."

**Dernekleri de var,
gazeteleri de...**

Ankara bu dizelere uyar. Ne düşündüğümü yazmıştım daha önce:

"Bu şehir için ciltler dolusu yazmak mümkün ama özetle benim için Ankara, "hep uçuk, her zaman masum ve daima gözükür"tür."

Benim nazarımda, Ankaralılar, gerçekçi

olup, imkânsız isteyecek kadar uçuk, herkesi dost ve kardeş görecektir ve herkese kucak açacak kadar masum ve isteseler ekmeğini verir ama ekmeğine haksız ve hukuksuz göz koyana karşı tarihin gördüğü en gözü kara insanlardır.

Evleri, sokakları, köşe başları da öyle.

Tıpkı Ayrancı gibi...

Ayrancıların bir dernekleri var, bir de gazeteleri.

Ayrancım Derneği, kentin ayrılmaz bir parçası olarak uzun süredir kent kültürünün güçlenip gelişmesi için çaba harcıyor. O çabanın önemli simgelerinden ve ara sıra da olsa yazmış olmaktan keyif aldığım Ayrancım Gazetesi'ni de çıkartıyor.

Yeri geldikçe yazarım, "sevmek tanımak, tanımak ise emek ister."

Ayrancım Derneği de, tek tek kişilerin emeğini bir çatı altında toplayıp, Ankara'nın bütün diğer semtlerine örnek olabilecek işler yapıyor.

Ayrancı'da Zaman, Mekan, İnsan

O işlerden birisi, gazete yazılarından derlenmiş "Ayrancı'da Zaman, Mekan, İnsan" başlıklı bir kitabı hepimize kazandırmak oldu. Böylece Ayrancı semti kültürel miras ve sözlü tarihini geleceğe aktarıyor.

Ali Necati Koçak'ın derlediği kitabın önsözünü, Dr. Mehmet Sarioğlu yazmış; şu satırlar oradan:

"Kent; her şeyden önce bir mekandır, coğrafi alandır fakat bundan çok ötede bir şeydir ve üzerinde yaşayanların etkileşimini araştırmadan anlaşılabilecek bir olgu değildir."

Araştıran, hatırlatan, tarihe not bırakan Ayrancım Derneğinin ilk kitabındaki yazıların tümü, Ayrancı'nın bir fotoğrafını veriyor. Umarım ve dilerim Ayrancı'nın bütünlüklü bir fotoğrafı için bu kitaplara devam edilir.

Ayrancı'da Zaman, Mekan, İnsan-1,

Ayrancım Derneği Kültür Yayınları

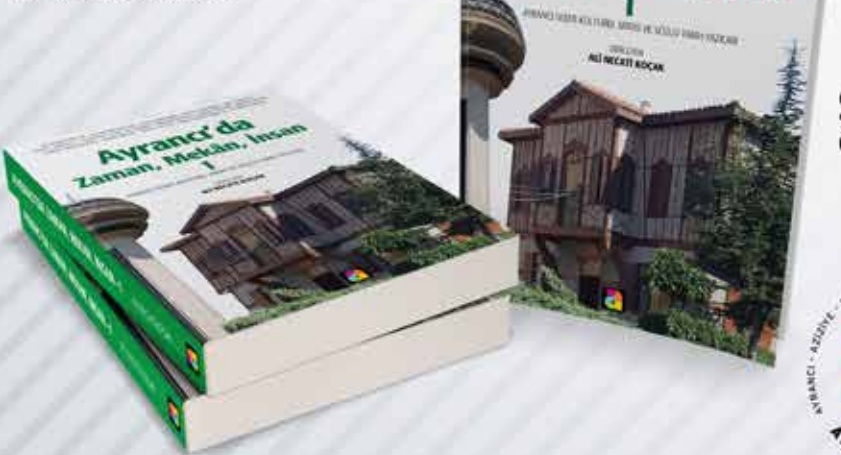
Kent Kültürü Dizisi

304 sayfa.

Derleyen: Ali Necati Koçak

Ayrancı'da Zaman, Mekân, İnsan-1

Ayrancım Gazetesi'nde yayınlanmış 16 yazarın 28 makalesinden derlenen kitap Ayrancı semtinin kültürel miras ve sözlü tarihini kalıcı kılacak önemli bir belge ve Ankara kent kültürüne mahalle düzeyinde bir katkı olacaktır.

Satış: Güvenay Kırtasiye
Güvenlik Caddesi No:38/B A. Ayrancı

Birinci bölümde, Ayrancı'da bir zaman yolculuğu yaparak Ayrancı'nın ilk mahallesi olan Tatar mahallesi, Renda Köşkü, Koraltan Konutu, Mihçioğlu Bağevi, Milka Pastanesi gibi şimdi olmayan ya da başka işlevler edinmiş yerlerin öyküleri var.

İkinci bölüm, isimleri Ayrancıyla anılan ya da Ayrancı'ya anlam katmış mekanların hikayelerinden oluşuyor. Atakule, Gemi Ev, Planoba Apartmanı, Kavaklıdere su deposunun izinden gidiyor.

Üçüncü bölümde ise Ayrancı'dan insan hikayeleri var. Ayşegül Atik, Ulus Baker, İlhan İrem'in yanı sıra Ayrancı'nın saat tamircisi, yorgancısı, bozacısının öykülerini bulabilirsiniz.

Sizi bu derleme kitabımızla zamanda bir yolculuğa çıkarıp Ayrancı'nın pek bilinmeyen bir yüzünü paylaşmak istiyoruz.

ESİNTİLER

RAMAZAN
TOPOĞLU

Ayrancı'nın değişik sokaklarında yaşamış ve yaşlanmış insanlar hatırlarım. Sadi Hoşses, Ziya Taşkent gibi sanat dünyamıza renk katmış kişiler olduğu gibi, eşlerine sevgi ile bağlı, mahalleye renk katmış nice kişilerdi bunlar.

Ayrancı'da yaşamanın ve yaşlanmanın keyfekeder hüznüleri

Sadi Hoşses

Yazanlar Sokağı'nda Sadi Hoşses
1980 yılıydı. Aşağı Ayrancı'daki Yazanlar Sokağı'nda yaşayan besteci **Sadi Hoşses**, Ankara **Arı Sineması**'nda jübilesini yapmaya hazırlanıyordu. Ardından İzmir'e taşınacaktı. O yıl, Olgunlar Sokağı'nda bir haber ajansında 19 yaşında acemi bir muhabir olarak çalışıyorduk. İkinci Dünya Savaşı yıllarında, askerlerin sabrını ve hasretini anlatan "**Sabret Gönül**", "**Bu Hasret Biter**" adlı eserlerin bestecisi Sadi Hoşses ile bir röportaj yapmamız istenmişti.

Sadi Hoşses'in aynı mahallede TSM çalışmaları yapan dershanesi yerine, iki arkadaş Kızılay Güvenpark'tan eski marka taksi dolmuşlara binerek, evinde ziyaret etme acemiliğinde bulunmuş, Sadi Hoşses'in kapısını randevusuz çalmıştık. Kapıyı açtığında üzerinde eşofman türü bir giysi vardı. Amacımızı öğrendiğinde "**buyrun çocuklar sizi salona alalım**" kibarlığıyla izin istedi sonra kravatlı takım elbise giyinmiş haliyle salona girdi. Eski Ankara beyefendisinin bu davranışıyla büyük bir sanatçıdan büyük bir nezaket dersi almıştık.

Sadi Hoşses, 1982 yılında Ayrancı **Yazanlar Sokağı**'ndan ayrılarak İzmir'e yerleşti ve 1994'te vefat edene kadar orada yaşadı. 1988'de, Avni Anıl'ın Sadi Hoşses ile ilgili hazırladığı TRT programında, eşi Ayrancı'daki dostlarını çok özlediğini dile getirmişti.

Şu sıkıntılı günlerde dilimize Hoşses'in "**Gülmedi şu bahtım gülmedi gitti**" şarkısı denk düşse bile, şimdi oradan geçerken, Yazanlar Sokağı'ndaki o evden bir zamanlar terennüm edilen "**Yıldızlı semalarda haşmet ne güzel şey**" şarkısı gelir aklımıza ve ağlamaklı olur insan şu Ayrancı'da.

Ziya Taşkent

Mesnevi Sokağı'nda Ziya Taşkent ıslığı

1999 Marmara Depremi'nde eşi, kızı ve iki torunuyla birlikte aramızdan ayrılan besteci **Ziya Taşkent**, 1980'lerde Mesnevi Sokağı'nda yaşardı. Akşama doğru, Karyağdı Sokağı kavşağındaki marketten alışveriş yapar, tanıdıklarıyla şakalaşırdı. Bazen dilinde pelesenk olmuş bir şarkıyı mırıldanır, bazen de bestelemeyi düşündüğü yeni bir eseri ıslıkla çalarak evine dönerdi. Şimdi oralardan geçsem Taşkent'in bestesi "**Gücüme gidiyor böyle yaşamak**" şarkısı düşer gönlümüze.

Gazete sayfalarını paylaşarak okurlardı

Yeşilyurt kavşağından Kuzgun'a tırmanırken üçüncü apartmanın yüksek giriş katında oturan bir çift idiler. Sabahın erken vakitlerinde gözlüklü, takım elbiseli yaşlı beyefendi, Yeşilyurt'un köşesindeki fırından sıcak ekmek ve gazetesini alırdı. Eşi onu hep yoldan görünen giriş kapılarında karşılar, elindeki poşetleri alırdı. Ve o yaşlı beyefendi de yaşlı eşinin sırtını okşar, teşekkür ederdi. Kuzgun Caddesi'ne bakan pencerenin önünde gazete sayfalarını paylaşarak kalın çerçeveli okuma gözlükleriyle okurlardı. Perdeleri hep açık olurdu. Cam göbeği rengindeki eski Volkswagen arabaları apartmanın önünde hep park halinde durur, ara sıra yakın yerlere gezintiye çıkarlardı. Onlar gençlikteki aşkın, yaşlılıkta büyük bir sevgiye dönüştüğü en güzel örneklerdendi.

Bir gün apartmanın önünde bir kalabalık toplanmıştı. "**Beyefendi kalp krizi geçirdi**" dediler. Evlatları annelerini alıp götürdüler, kaplumbağa arabayı da bir daha gören olmadı. Şimdi oradan eve dönerken o pencereye bakarım hep, zihnimde onlar hâlâ orada gazete okumaktadırlar.

Her gün tıraşını olur, kuşları yemlerdi

Kuzgun Sokağı'nda Mesnevi'ye yakın apartmanın yola bakan girişin üstündeki dairelerinde oturan evlatları olmayan yaşlı ve mutlu başka bir çift hatırlarım. Yaşlı adam her gün sinekkaydı tıraşını olur, artan ekmekleri ufalayıp yakındaki boş arsaya konan kuşlara götürür, sürü güvercinlerin arasında tebessümle gelene geçene selam verirdi. Hanımefendi ondan daha önce vefat edince, her gün tıraş olan tebessümlü beyefendinin önce sakalları uzadı. Hayata küstü. Gelene geçene selam veremez bezginliğe düştü.

Bazen Hüseyin Onat Sokağı'ndaki Bahar Evi'nde tavl oynarken görüldüğünde yaşam ile yeniden barıştığı duygusu uyandırır fakat giderek içine kapandı. Münzevi görüntüsüyle ona sarhoş diyenler de oldu. Birkaç gün ortalıklarda görünmeyince onu evinin yatak odasında bir daha uyanmayacak halde buldular. Şimdi o eski binaları yıkılan boş arsaya ne zaman güvercinler sürü halinde toplansa her gün sinekkaydı tıraş olmuş yaşlı adamı ararlar ve gelmeyince de uçar gider kuşlar, insana bir hüznü çöker.

Hoşdere'ye tırmanan merdivenler

O merdivenlerden her sabah birimiz çıkarken, birimiz inerdi. Artık sık sık rastlaşınca Ayrancı halkı birbirlerine selam vermeye başlardı. O yıllarda 20'li yaşlardaydık. Esmer, saçları uzun, müşfik yüzlü genç hanım gülümseyerek selam vermeden geçmezdi. İnsan sevgisinin erdemiyle mahalle kültürünün asaletini oluştururdu.

Şimdi ömür saatimiz yarım yüzyılı on dört geçiyor. Ahmet Haşim'in "**Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden / Eteklerinden güneş rengi bir yığın yaprak / Ve bir zaman bakacaksın semâya ağlayarak**" diye başlayan Merdiven şiirindeki gibi, Yeşilyurt'tan Hoşdere'ye çıkan merdivenleriyle birlikte gelip geçmekte olan yaşamı sorguluyorlar.

Uzun saçlı, esmer müşfik yüzlü genç kadın ve o adam, geçen her yılın yüze yapıştırdığı çizgiden imzalarla şimdi aynı merdivenlerden çıkıp inerken "**Yıllar ne çabuk geçti o günler arasından**" adlı hicaz şarkıyı duyar gibi birbirlerine bakıyorlar.

Sonra yaşadığı zamanda şairlerin sultanı olarak bilinen Şair Bakı'nın; "**Avezeyi bu aleme Davut gibi sal / Baki kalan bu kubbede bir hoş sada imiş**" mısraları Aşağı ve Yukarı Ayrancı'nın her köşesinde sağlıklı ve mutlu ömürler için yaşanan anın tüm olumsuzluklarını unutturmaya başlar.

Her budama kötü sonla bitmiyor

Ankara Büyükşehir Belediyesi geçtiğimiz ay başladığı ağaç budamalarını Ayrancı genelinde sürdürüyor. Bazı budamalar için eleştiri ve tepki toplanıyor da, her budama kötü sonla bitmiyor. Budanan ağaçlar yakacak, kuş yuvası, bank olarak atölyelerde dönüştürülüyor.

ALİ NECATİ KOÇAK

Ankara genelinde özellikle ana cadde ve bulvarlar üzerindeki ağaçların budaması gerçekleştiriliyor. Ayrancı caddelerinde de gerçekleşen ağaç budamaları Ankara Büyükşehir Belediyesi ekipleri tarafından yapıldı. Mahallelerden derin budamalar yapıldığı gerekçesiyle bazı eleştiriler de alan ekipler, geçmiş yıllarda özellikle Kuğulu parkta gerçekleşen derin budamalar sonucunda kuruyan ağaçları hatırlatıyorlar. Budamalar sonunda elde edilen kütük ve dallar ise belediye atölye ve fabrikalarında dönüştürülüyor.

Saatte 2 ton pelet üretiliyor

Kahramankazan'da bulunan Ova Fidanlığına üretim için bir tesis kuran Ankara Büyükşehir Belediyesi iştiraklerinden **BelPlas AŞ**, Başkent genelinde budanmış veya devrilmiş ağaçların parçalarını ve odun artıklarını topluyor. Tesise getirilen ağaç parçaları ve odunlar öğütülerek, toz talaş hâline getiriliyor ve kurutulmaya başlanıyor. Kurutulan talaşlar daha sonra sıkıştırılarak pelet hâline getiriliyor.

1500 metrekare kapalı alana kurulan tesiste, saatte 2 ton pelet üretilirken kereste özelliği taşımayan 10 bin tondan fazla atık odunun dönüştürüldüğü belirtiliyor.

Sosyal destek alan ailelere ve muhtarlıklara dağıtılıyor

Pelet; çevreci olmasının yanı sıra yanma süresi ve sağladığı enerji bakımından aynı miktarda ağaç odununa göre daha verimli olmasıyla öne çıkıyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi ürettikleri peleti, sosyal destek alan vatandaşlara ve muhtarlıklara yakacak olarak dağıtılıyor.

Bank, kuş yuvası, kulübe yapılıyor

Budama sonunda elde edilen iri kütükler ise Ankara Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı'nın Söğütözü'ndeki atölyelerinde işlenerek belediyenin parklarında kullanılmak üzere bank, kulübe, kuş yuvası üretiliyor.

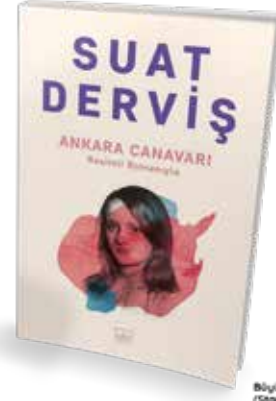
Suat Derviş ile 1940'ların Ankara'sında bir polisiye yolculuk: Ankara Canavarı

KOMŞULAR

C. MİRZANLI
YILMAZ

Ankara Canavarı polisiye romanı, Ankara'da, Keçiören, Etlik ve Telsizler'de üç gün içerisinde arka arkaya aynı yöntemle işlenen üç korkunç cinayeti anlatıyor. Romanda; 1940'ların sonundaki Ankara'yı, Ulus'u, yani eski Ankara'yı da öğrenme şansına sahip oluyoruz.

Ankara'ya taşınalı henüz 8 ay oldu, ama bu şehre gelip gitmeye başlamam çok daha öncesine dayanıyor. Ankara'nın kendine has mahzunluğunu, 'memur şehri' tanımını fazlasıyla hak ettiğini düşündüğüm sakin atmosferini seviyorum.

Ankara'ya temelli taşındıktan sonra şehir olan ilğim ve merakım daha da arttı. Yeni taşındığım bu şehirde nelerin var olduğunu, kimlerin nasıl yaşadığını, parklarını, sokaklarını, eski Ankara apartmanlarını hiç durmadan öğrenmeye koyuldum. Her gün öğrendiklerim, gördüklerim ve duyduklarım iştahımı daha da kabarttı.

Önce kendime bir yol haritası çizmeliydim. Hemen bir kitapsever olarak, Ankara ile ilgili yazılan romanları, hikayeleri araştırmaya başladım. Tahmininiz üzere birçok eser çıktı karşıma. Romanlar, hikayeler, makaleler... Romanların birçoğu da beklendiği gibi savaş yılları Ankara'sını anlatan, adlarını bildiğim, bir kısmını da okuduğum eserlerdi. Ancak, Ankara'yı anlatan eserler arasında daha önce hiç duymadığım biri, en çok da adından etkilendim sanırım, Suat Derviş'in "Ankara Canavarı" polisiye romanı dikkatimi çekti.

Bendeniz Ankara'yı sakinliğiyle tanımış ve sevmiş biri olarak, bu polisiye roman, adıyla sanıyla, "Ankara Canavarı" dikkatime mazhar oldu. Heyecanlandım. 1940'ların Ankara'sında geçen polisiye bir roman! Üstelik bir kadın yazar, Suat Derviş yazmış, Cumhuriyet Türkiye'sinin en cevval gazetecilerinden...

Romanı görünce, Suat Derviş'in Ankara serüvenine bakmak aklıma geldi; kendisi, eşi Reşat Fuat Baraner'in hapse girmesi üzerine Ankara'ya daha sık gidip gelmeye, hatta uzun bir süreliğine Ankara'da yaşamaya başlıyor. İşte bu dönemde yazdığı kitaplardan biri de "Ankara Canavarı" romanı. Roman ilk olarak 1948'de Kudret gazetesinde tefrika ediliyor. Romanın 1952'de, *Son Telgraf Gazetesi*'nde tefrika edilen resimli romanı da basılıyor. Benim okuduğum baskısında romanın sonuna onu da eklemişler. O zamanki çizimleri görmek ve romanı bir de böyle okumak nefis oldu.

Tüm bunları bir araya getirince bendeniz için bu kitabı edinmek farz oluyor. Her şey bir yana, kesin bir bit yeniği de vardı bu işte, Ankara'da bir canavar olacak iş değildi...

Ankara Canavarı polisiye romanı, Ankara'da,

Keçiören, Etlik ve Telsizler'de¹ üç gün içerisinde arka arkaya aynı yöntemle işlenen üç korkunç cinayeti anlatıyor. Kitabın arka yüzündeki tanıtım yazısı şöyle;

"Üç gün içinde üç cinayet işleniyor; biri Etlik'te, biri Keçiören ve biri de Telsizler'de. Her üçü de aynı elle, aynı şekilde, bir silah ile yapılıyor. Maktullerin üçü de ayrı ayrı sosyal seviyeleri olan kimseler. Ankara'da müthiş bir canı yaşıyor. Esrarengiz bir canı. Güzel, küçük, sevimli ve temiz şehrimizin içinde henüz ele geçmemiş olan müthiş bir katil var ki, kurbanlarının karşısına onları ürkütmeyen bir yüzle çıkıyor. Ve onlar arkalarını dönünce vahşi bir hamle ile üzerlerine saldırıp bir hançer darbesiyle onları hemen öldürüyor."²

Romanımızın baş kahramanı, Suat Derviş gibi bir gazeteci, zabıta muhabiri Hikmet Altıntaş. Bir Ankara gazetesinde zabıta muhabiri olarak çalışan Hikmet Altıntaş, romanda geçen cinayetlerin izini sürmeye başlıyor. Cinayet soruşturmasında kendini de hikâyenin tam ortasında buluyor. Romanda seri katil şüphelisi Ruhsar ile gazeteci Hikmet arasında oluşan bağ da Hikmet'in Ruhsar'a olan hayranlığı ve zaafı da cinayetlerin çözülmesinde kilit bir rol oynuyor.

Bu hikâyede Hikmet'in Ruhsar'a beslediği duygular, bana Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna'sını ve Metin Erksan'ın "Sevmek Zamanı" filmini anımsattı. Romanımızda Hikmet'in Ruhsar'a benzer sadelikte ve naiflikte duygular beslediğine şahit oluyoruz.

"O gün Ulus Meydanı, Bankalar Caddesi ve bütün Ankara içinde, her tarafında o kadar çok güzel kadın, güzel masum ve cici kızlar varken niçin onun arkasında durdum ve onu takip ettim? Bilmiyorum. Gözlerini dahi görmediğim bu kadının peşi sıra beni sürükleyen şüphesiz ki kötü kaderim olmuştur."

Romanda; 1940'ların sonundaki Ankara'yı, Ulus'u, yani eski Ankara'yı da öğrenme şansına sahip oluyoruz. Hikayemizin baş kahramanı Hikmet, sıklıkla cinayeti araştırmak üzere Ankara sokaklarını dolaşıyor, şüphelinin peşine

¹ O dönemde Telsizler olarak bilinen semt; bugün Altındağ'a bağlı olan Örnek Mahallesi, Keçiören ise 1940'ların Ankara'sında şehre oldukça uzak kırsal bir kasaba, Etlik ise, o dönemde yaşam için hem şehre yakın hem de yerleşim açısından oldukça uygun bir bölge olarak biliniyor.

² <https://www.ithakiyayingrubu.com/ankara-canavari.aspx>

düşüyor ve o sayede biz okurlar da Ankara'yı keşfediyoruz.

"Bankalar Caddesi'nden gelmişti. Beyaz iskarpinli küçük ayaklarının metin adımlarıyla abideye doğru ilerledi. Abidenin önünü, İş Bankası'nı geçti ve Keçiören otobüslerinin durduğu yerde durdu."

"Konur sokağı çok kalabalık bir sokak olmamakla beraber nihayet dağ başında değildik."

"... Ve bugün, Bankalar Caddesi'nde, Merkez Bankası ile Karpiç arasında tekrar önüme çıkmıştı."

"Eğer bu cinayet işlenmemiş olsaydı muhakkak ki ben bu kadınla ömrümün sonuna kadar konuşmak ve onunla böyle Ankara'nın bu büyük otelinin bahçesinde karşı karşıya oturmak fırsatını bulamazdım."

Kitaptaki bu alıntılardan görüldüğü üzere zabıta muhabiri Hikmet Bey ile cinayetlerin peşine düşerken eski Ankara'yı da Suat Derviş'in gözünden dolaşıyoruz. Romanın sonunda ise gazeteci Hikmet katili yakalıyor ve adalete teslim ediyor.

Suat Derviş'in, yeni kurulan Cumhuriyet Ankara'sından verdiği detaylar, bir kadın gazetecinin gözünden dönemin Ankara'sını anlatıyor. Alışılmışın tersine, bir kadın yazarın polisiye bir eser yazma cesaretini de vurgulayan bu romanı, okurların mutlaka keşfetmesini öneririm. Siz de benim gibi polisiye okumayı seviyor, Ankara'yı polisiye bir romanla keşfetmek nasıl oluyor diye merak ediyorsanız mutlaka okumanızı tavsiye ederim!

Romanda adı geçen mekanların haritasını aşağıda paylaşıyorum. Belki de benim gibi meraklı okurlar, romanda geçen yerleri ziyaret etmek ve görmek isteyebilirler.

* ile belirtilen noktalar romanda kurgusal olarak yer almaktadır. Konumları tahmini olarak haritaya yerleştirilmiştir.

Hoşdere'nin antika durağı: Tukan Antik

ŞEHİR-KÜLTÜR

**SEVAL
NURAY
BAŞGÖL**
@bseval

Ziya Erel: Eşimle birlikte antika sevdalısıyız. Burayı tesadüfen bulduk ve eşimin uğurlu olduğuna inandığı Tukan kuşunun adını verdik. Antikaları hem sevenleriyle buluşturmak, hem de onlar içinde yaşamak hoşumuza gidiyor.

TUKAN ANTİK

Hoşdere Caddesi No:57/E
A.Ayrancı - Ankara
Tel: 0535 449 00 75
Instagram:
@tukanantik.seramik

Tukan Antik'in girişi

Ziya Erel ve Ayşe Müge Erel

Ben Ziya Erel, aslında Bahçelievler çocuğuyum. Hikayemi dinledikten sonra beni de hemşehriniz sayacağınızdan hiç şüphem yok.

Cumhuriyete bağlı saygın bir öğretmen çocuğu olarak büyürken atlara oldukça düşkündüm. Bu ilgimi fark eden babam beni Atlı Spor Kulübüne yazdırmıştı. Atlar ile köklü bağlar kurduğum bu dönemde annem de resme ilgimi fark etti. Ben de resimlerimde sadece at teması işledim, çocukluğumdan bu yana sadece at resmi yaptım. 1973 yılında İtalya'da düzenlenen ve jüri üyeleri arasında heykeltıraş Henry Moore'un da bulunduğu çocuk resimleri yarışmasında ve 1976 yılında SSCB'de düzenlenen bir başka uluslararası çocuk resimleri yarışmasında ödül kazandım.

Resimlerimi yağlı boyadan, akrilik ve suluboyaya, pastelden füzene uzanan geniş bir teknik yelpazede ürettim. Resimlerim yurt içi ve dışındaki koleksiyonlarda yer alıyor.

Dünyada en çok resmi yapılan hayvanın at olması sizce tesadüf olabilir mi? Elbette değil. Neden mi at resimleri yapıyorum? Söyleyeyim; ben kendi adıma insanlığın atlara olan vefa borcunu ödüyorum.

Mimar Sinan Tatbiki Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun olduktan sonra, yolum sevgili eşim Ayşe Müge ile kesişti. Ayşe Müge'm benim gibi sonradan değil doğuştan Ayrancı. Aslen Çanakkale'li olan anneannesi o zamanlar Atatürk Bulvarı'nda oturmuş. Rahmetli dayısı Mustafa Sırrı Çakmak Harita mühendisi ve subay, yani askeri mühendis. Ordudan ayrılıp ticarete atılıyor, daha sonra Meneviş sokak 24 numarada, hani bir zamanlar

Mazhar Alanson'un o zamanki eşi ve kızıyla yaşadığı, Sezen Aksu'ların filan gelip gittiği o meşhur apartmanı yapınca kayıinvalidem ve kayınpederim de o binaya taşınıyorlar, biz de kısa bir Ankara turundan sonra o apartmanda oturuyoruz. Ayşe Müge orada doğuyor ve Gazi Üniversitesi Resim Bölümünü bitiriyor. O sırada uğuruna inandığı Tukan kuşu resimleri yapmaya başlıyor. Tukan kuşu ile ilgili sergiler düzenlemek için ablasının yanına Amerika'ya gitti. Tamı tamına iki buçuk sene birbirimizi görmeden, sadece mektuplaştık. Postaların gitmesinin günlerce sürdüğü zamanlardı, Amerika ile telefonla konuşmak bir servetti. Bu arada kader ağlarını ördü, Ayşe Müge Türkiye'ye döndü ve evlendik. Sonra ben TRT haber merkezinde çalışmaya başladım ve oradan emekli oldum.

Biz eşimle birlikte antika sevdalısıyız aslında önceleri eşim ilgiliydi, emekli olduktan sonra ben de onun yanına gide gele ben ondan daha sevdalı oldum. Yazlık evimizin olduğu Urla'da bir dükkan bulduk. Tam hayallerimizdeki

gibiymi. Telefonla görüşmeler yaptık. Urla'da bir yer kiralayıp antika dükkanı açmaya karar verip yola çıktık. Urla'ya vardığımızda mal sahibi dükkanı başkasına kiraya verdiğini söyledi. Önce başımızdan aşağı kaynar sular döküldü, sonra konuşunca, belki de bunun bizim için en iyisi olduğuna karar verip o olayı unuttuk. Tesadüfen Hoşdere caddesi üzerindeki dükkanı görünce burayı kiraladık ve Ayşe Müge'nin uğurlu olduğuna inandığı Tukan kuşunun adını dükkanımıza verdik. Antikaları hem sevenleriyle buluşturmak, hem de onlar içinde yaşamak hoşumuza gidiyor.

Her ayın ilk pazar günü yapılan Ayrancı Antika Pazarında, ayrıca bazen Çayyolu Antika Pazarı'nda da stand açıyoruz. Ürünlerimiz çeşitli kaynaklardan geliyor. Boşaltılan evlerden, esnaf arkadaşlardan, internette online müzayedelerden. Ürünlerimizin hepsi antika değil. Retro dönem ürünleri, bir dönem moda olup insanlara geçmişti hatırlatan ürünler de satıyoruz. Ürünlerimiz koleksiyon meraklılarının sevebileceği arabalar, porselen ürünler, cam eşyalar, Avrupa'dan gelen değişik objeler.

Ayşe Müge'nin babası vefat edince Oran'dan Ayrancı'ya geri geldik. Meneviş Sokak'taki evimizin bodrum katında Ayşe Müge'nin resim atölyesi var fakat kayıinvalidem yaşlı ve onunla ilgilendiği için kurs vermiyoruz. Sadece kendi sanat üretimimiz için atölyeyi tutuyoruz. Bir ara KOSGEB'le bir proje yürütecektik proje kabul de oldu fakat yeterli zamanı ayıramayacağımızı düşünerek vazgeçtik.

Taksi duraklarının işgaline son verilmeli

Ben **Cengiz Köse**, makine mühendisi ve Akademisyenim. Ayrancı mahallesinde oturan bir semt sakini olarak Ayrancıyla ilgili problemi anlatmak ihtiyacı duydum.

Yıllardır Hoşdere'de bulunan Ayrancı taksi durağının kendisinin prefabrik bir

Taksi bir ticari işletmedir ve kamu hizmeti değildir. Belediye bütçesinin halk ve toplum yararına kullanılması gerekirken ihtiyaç olmadığı halde taksi durağına tahsis edilmesini düşündürücü buluyorum. Taksi durağı inşaatından vazgeçilmesini ve alanın toplum yararına kullanılmasını **Mansur Yavaş'tan talep ediyorum.**

binası ve yeterli araç park yerleri olmasına rağmen hemen durağın arkasında bulunan, Ayrancı Muhtarlığı ile arasındaki Çankaya Belediyesi'ne ait alana Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yeniden inşaat başlatıldı. Buraya Ayrancı taksi durağını genişleterek betonarme bir bina yapılacağını öğrendim.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin taşeronu tarafından aceleyle zemin betonları ve kolonları dökülmeye başlandı. Belediye çevreye verdiğimiz rahatsızlık dolayısıyla diyerek bir bilgi tabelası astı.

Çankaya Belediyesi'ne ait bir yerin, bedeli Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından üstlenilerek ticari bir hizmet için kullanılmasını doğru bulmuyorum. Belediye bütçesinin halk ve toplum yararına kullanılması gerekirken ihtiyaç olmadığı halde taksi durağına tahsis edilmesini düşündürücü buluyorum. Taksi bir ticari işletmedir ve kamu hizmeti değildir.

Bu konuda Ayrancı mahallesi muhtarına, Çankaya Belediyesi'ne ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne dilekçe verdim. Buranın taksi durağına tahsisinin durdurularak, inşaatın sonlandırılmasını istedim. Bu konuda da bir vatandaş olarak gerekli yasal müracaatları yaptım. Taksi durağı inşaatından vazgeçilmesini, bu konuda tarafıma ve Ayrancı sakinlerine yazılı olarak gerekçelerini içeren bir bilgi verilmesini talep ediyorum.

İnşaat durdurulmazsa 80 m²'lik bir taksi durağı inşa edilecek

Cengiz Köse tarafından verilen dilekçeler

Taksi duraklarıyla ilgili bu sorunlar Ekim 2021 yılında Ayrancım Gazetesi manşetine taşınmıştı.